

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIJA
Bulev. Regina Maria Nr. 13. Tipografia „Arad”

INDICĂȚII
Se primesc după tariful
Administrației Staruic
și la toate agențiile de
publicitate etc.

Abonamente:

Un an . . . 750 Lei
Seseme . . . 390 Lei
Costate . . . 100 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

3 Lei ex.

Un protest minoritar

In jurul legii învățământului particular.

Arad, 23 Maiu.

Am primit azi la redacție din partea d-lor Ștefan de Ugron președinte și Dr. Iuliu Dak, secretar general al partidului maghiar regnicolar o copie de pe memoriul redacționat în ședința din 13 Maiu a. c. a consiliului presidial al partidului și adresat către „partidele române” chestiunea învățământului particular. Am citit cu atenție acest memoriu și am găsit în el un rezumat majorității părerilor exprimate de Comitetul minoritari în discuția generală a acestui proiect de lege, care singura deosebire că se insistă mult asupra școlilor susținute de profesioniști.

Mărturisim că n'am găsit în arătarea acestor memorii nici o călucire și elocvență pe care o respiră convingerea sinceră pusă în serviciul unei cauze drepte. Departe de a provoca obiecțiuni temeinice împotriva dispozițiilor cuprinse în proiectul legii, legea ministrului școlilor, memoriul începe cu o afirmațiune pe care eu o refuz: legea învățământului particular privește nu numai cultura generală și a minorității naționale, dar și a „păcii religioase” care ar fi primejduită.

Unde văd alcătuirii memoriului amenințare a păcii în Biserică, în dispozițiunile unei legi privitoare la învățământul laic și ce legătură poate păzi între școală și biserică — două instituțiuni ale căror organizații nu confundă de fel — aceasta nu mi se pare o înșelăciune.

Recunoaștem și noi că autonomia religioasă a bisericilor, — chiar și a celei românești — a fost cel mai ferm sprijin din trecut al deservirii obștești a culturii, dar nu știm întru cât și în ce măsură organizarea această autonomie prin dispozițiile învățământului particular poate să asigure autonomia înseamnă a bisericilor de a-și faceși atribuțiile organelor conducătoare ale învățământului?

Legea învățământului particular conține nici-o dispoziție care să respingă o „respingere a ideii de colaborare a bisericilor” pe terenul învățământului particular, ci dimpotrivă, ameni nu va tăgădui că această colaborare se impune sub forma unui mijloc moral pe care școala trebuie să îl primească de la biserică. Școala trebuie să fie întru totul lumescă și aceeași întru totul lumescă, și legea ministrului instrucțiunii n'a venit decât să confirme acest adevăr prin unificarea învățământului particular.

Și vedem acum că sunt dispozițiunile care sunt necesare pentru autonomia școlilor particulari. Cea dintâi ar fi obligațiunea ca stabilirea taxelor de frecvență la școlile confesionale să fie aprobată de guvern. Iadeprețirea ei asemenea dispozițiuni este foarte înțeleasă, întrucât ea face parte întru totul din principiul că ștatul trebuie să controleze veniturile și cheltuielile oricărui instituțiuni cărora li acordă avantajii speciale, — cum este în cazul de față echivalarea școlilor particularilor și diplomelor cu celele școlilor ștatului.

Al doilea punct de pretest este dispozițiunea în schimbul dreptului de a emite diplome valabile, școlile confesionale trebuie să se conformenunului programelor analitice ale Ștatului și să-și creeze o administra-

ție și ordine interioară după modelul școlilor ștatului. Nu vedem întru totul această dispoziție ar atinge drepturile minorităților, dacă ele nu urmăresc altceva decât cultura, pe care o garantează organizația școlilor ștatului. În aceeași ordine de idei se protestează împotriva dispoziției ca certificatele să fie semnate de inspectorul școlar respectiv. Dar ce altă garanție se poate lua împotriva abuzurilor, decât această dispoziție care se aplică și școlilor particularilor românești? Că școlile particulare nu pot admite elevi pregătiți în particular este foarte firesc, întrucât acei elevi au calea deschisă de a se supune unui examen la școlile ștatului. Prin școlile se înțelege o instituție permanentă care funcționează după anumite reguli, iar dreptul de a depune examen cu pregătire particulară constituie o excepție de favoare pentru elevii presupuși că nu găsesc loc în școli.

Că bisericile, comunitățile sau particularii nu pot înființa Universități sau școli speciale superioare, aceasta nu este o invenție a ministrului român al școlilor. Nu există nici o țară organizată din Europa care să confere asemenea drepturi, în afară de Belgia, a cărei Universitate clericală, întâmpină dificultăți în echivalarea diplomelor ei. Iar rolul Bisericii în învățământul superior se mărginește numai la cultura religioasă de specialitate a viitorilor clerici, în care Biserica are toate latitudinile.

Cea mai caracteristică este protestarea împotriva faptului că în școlile Bisericii maghiare nu se pot admite elevi de altă naționalitate. Este cu totul străniu faptul că aceste se plâng împotriva unor preluște tentative de desnaționalizare protestează împotriva unei dispoziții care tocmai asigură ființa etnică a naționalităților și salătură elăbieră simțului național al elevilor minoritari. Și este savuroasă inadvertența memoriului care demască un gând ascuns atunci când cere, numai pentru școlile maghiare, abrogarea dispoziției de mai sus.

Am arătat punct cu punct toate doleanțele memoriului partidului regnicolar maghiar. În rezumat, prin legea învățământului particular nu se calcă nici o „promisiune solemnă”, nici tratatele internaționale, nici nu se turbură „pacea între confesiuni” și nici „libertățile individuale veritabile”, și, deci, nu poate fi vorba de „sistarea condițiilor vitale ale minorităților naționale”.

S'o spunem verde. Au fi făcut un serviciu seriozității conducătorilor partidului maghiar dacă n'am fi dat locul de cinste discutiții memoriului care vadește mentalitatea, logica, argumentarea și lipsa de tact politic a autorilor lui.

Ziarisții români la Praga

Ziarisții români au vizitat redacția ziarului „Narodni Listy”. La prânz au fost ospetați președintele Masaryk. După amiază au vizitat mânăstirea celebră a ordiului Proemonstrateasilor, unde au fost primiți de abatele Zavoral, tenator și președinte al asociației româno-cesoslovace. Seara, ziarisții români au asistat la un concert al pianistului George Boskoff, apoi au luat parte la dăinul oferit de sindicatul presei cesoslovace. Au plecat apoi să viziteze localitățile balneare din vestul Boemiei.

O expoziție românească la Praga

Praga, 17 Maiu.

Expoziție românească la Praga? Nici nu vă vine poate să credeți și totuș e adevărat! Într-o mareă clădire, din fața Parlamentului, s'a deschis astăzi la orele 11, în prezența reprezentanților autorităților cesoslovace și a unui mare număr de invitați, o strălucită expoziție de teșături și vase românești, lucrate în atelierul „Școlii de artă și industrie casnică” a doamnei Eleonora Lohan din Iași.

Expoziția românească în capitala republicii cesoslovace! Am cerit cu emoție această știre într-o gazetă locală și m'am grăbit să o cercetec.

Am căutat-o, am găsit-o și-am rămas încântat de lucrurile expuse și de curajul dnei Lohan, care treacă peste toate dificultățile, a reușit să deschidă în această metropolă a marelui artă o expoziție care face cinste neamului nostru! Publicul a început să o cerceteze în mare număr. În cursul zilei de astăzi am văzut perambulându-se multă lume încântată prin vasa sălă ocupată de expoziția dnei Lohan. Și m'am bucurat cum întodeauna m'am bucurat în fața biruințelor sufletului românesc. Am tresărit cu un pribeg care pe pământuri străine aude deodată o vorbă în limba copilăriei lui.

Expoziția aceasta, făcută cu stăta chelăială, fără cel mai mic sprijin al Ștatului nostru, este fără îndoială, o mare biruință românească.

După concertele marelui nostru pianist George Boskoff și după triumful Societății „Cântarea României”, în acest superb oraș, dna Lohan reputează un nou succes, care e al neamului nostru întreg.

În luna de zile cât va rămânea deschisă, expoziția aceasta va face să se vorbescă cu lauda despre degetele măestru și despre gustul păranților români. Cebii vor depăși prețurile și cuanoșcă vecinii în ce au ei mai bun și mai caracteristic.

Iar doamna Lohan se va întoarce mulțumită la țară, în gând cu alte planuri pentru alte capitale europene. Și propaganda românească în strălucitate se va alege cu un incalculabil câștig. (A.)

Descoperirea unei organizații comuniste în Varșovia

VARȘOVIA, 22. — Poliția politică a descoperit o nouă organizațiune comunistă, care urmărea provocarea revoluției în Polonia în legătură cu această descoperire, oficiul „Recei Popolită” susține că guvernul polonez este lera hotărât să legitimeze măsuri de ordin represiv contra propagandei comuniste. În prima linie se va dizolva partidul comunist, iar persoana ce se vor impune într-un asemenea partid secret, se vor considera cooperatori și vor fi sever pedepsiți. Procesele ce se vor intenta comunistilor, vor fi judecate numai de curțile marțiale.

Se va suspenda și apărta ziarul comunist „Curier Cervoni” și cărui redactori făceau parte din organizațiunea conspirativă descoperită.

Corporația industrială din Arad

Arad, 23 Maiu.

Este o instituție veche, înființată încă sub regimul străin, de oameni cari au înțeles însemnătatea unei astfel de asociații și cari și-au dat seamă de foloasele multiple, ce le aduce apărarea intereselor industriale în dezvoltarea economică a unei țări. În urma schimbării istorice, acei cari aveau posibilitatea să dea o nouă îndrumare — coordonată intereselor superioare — nu au avut posibilitatea, ca în mijlocul vârtjurilor politice și a nenunțurilor preocupări noi, să se ocupe și de chestiunea aceasta, care la prima vedere nici nu a prezentat importanță cuvenită.

Lupta în comitetul de conducere a rămas în sarcina câtorva români de bine, industriașii vechi, ca Maxim Valcu, Feier, Marica, Zab etc. cari și-au dat toate silințele pentru asigurarea preponderanței românești. Din cauza numărului lor mai mic însă, față de reprezentanții celorlalte naționalități, nu au putut obține rezultate mai eficace. Astfel că azi, după șase ani de dominație românească, a trebuit să intervină o autoritate administrativă pentru îndepărtarea secretarului acestei instituții, care nu știa o iotă în limba Ștatului. Cazul acesta regretabil a pus pe tapet chestiunea Corporației, interesul celorlalte naționalități crește din zi în zi și trebuie să sperăm că schimbările produse sunt începutul unei munci, de a scoate din haosul actual instituția aceasta, pe cale pașnică, fără să se atingă susceptibilitatea nici unei părți.

Corporația industrială este o asociație de caracter privat, înființată de meseriași în scopul de a-și apăra interesele profesionale și a-și asigura drepturile acordate de lege, în coordonată cu dezvoltarea industriei. În Transilvania industria și mai cu seamă meseria se bucură de o dezvoltare foarte mare, iar meseriașii au o cultură care le asigură și pe mai departe înaintarea.

La aceasta au contribuit pe de o parte cărmăuzorii, cari au înțeles importanța industriei în dezvoltarea economică a unei țări și le-au acordat cu veacuri înainte drepturi excepționale. Cel dintâi început a fost înainte de asta cu opt veacuri în orașul Worms, prin înființarea asociației „Fischerplanang”. Toate atribuțiunile breslelor de odinioară cad acum în sarcina corporațiilor și de aceea este de datoria fiecărui român să se intereseze de arogarea de soarta lor. În urma faptului, că românii nu au laborat meseriașii în raport cu numărul lor, stătem azi în minoritate față de celelalte națiuni, fapt care îngreunează amestecul nostru. Aceasta însă, în loc să ne descurajeze, trebuie să fie pentru noi un imbold de a depune toată marea noastră, ca să ne asigurăm poziția ce ni se cuvine în urma împrejurărilor schimbate.

Cea mai importantă funcțiune într-o corporațiune este aceea de secretar. Sufletul organizației, motorul care mișcă întreaga viață industrială, este funcțiunea acestuia. Deaceia acum când s'a deschis concursul

pentru ocuparea postului de secretar la Corporațiunea Industrială din acest oraș, istoria celor chemați, să lase la o parte toate legăturile personale, diferendele de odinioară și dându și seama de importanța pasului ce trebuie luat, să aibă în vedere numai interesele meseriașilor în raport cu drepturile naturale ale națiunii românești din această țară.

Prin aceasta nu se vor micșora sau strîbi drepturile celorlalte naționalități. Va fi numai un raport ce se impune prin schimbările de regim și natura lucrurilor, în corporație fiecare meseriaș va avea locul lui cuvenit, drepturile trebuie susținute și apărate ca și până în prezent, fără a se ține cont de originea cuiva. Dacă mediiu asociației lucrul nu va fi greu, deoarece în orașul Arad majoritatea industriașilor au fost totdeauna loiali și au știut să-și dea seama cu toate prilejurile de nouă îndatoriri.

Dacă se va căuta însă a se pune în luptă interese personale, atunci afară de rezultatele mășere care se vor obține în domeniul industriei, se va repeta cazul dela alegerea secretarului general al Uniunii Corporațiunilor Industriale, din Ardeal, înțeleșele românești trebuie să primeze în fața oricărui consideratiun.

Traian Stancu

Un nou manifest al partidului maghiar

Ziarele maghiare din Ardeal adău vestea că partidul magnaților a hotărât să lanseze un manifest către poporul românesc, prin care să ceră conștientizarea în lupta pentru proiectul de lege al d-lui ministrul Iulescu cu privire la reglementarea învățământului particular.

Complotul comunist din Belgrad

Siguranța generală a Ștatului a fost înștiințată că la Belgrad a fost descoperit un complot comunist care pusea la cale o serie de atentate politice. Toți complotisții au fost arestați.

Legea electorală maghiară

Ziarul maghiar din Ardeal „Ujveg”, ocupându-se de legea electorală din Ungaria, arată că noul proiect este cu totul reacionar și urmărește înlăturarea maselor muncitorești și țărănești din viața publică.

Acei minoritari, cari în România prădă să aibă mai multe libertăți și drepturi decât românii, să ia exemplul din lege ce se petrece în Ungaria, și să compare regimul de acolo cu regimul votului universal dela noi.

FOILETON OGLINDA

La Miazănoapte, pe farulul Niemenului, a poposit o mică creolă de cioccișeză, alba și tandărie ca o floare de migdal. Ea vine din țara colibriilor, vântul iubirii e acut ce o aduce. Cei din insulă, îi spunău: „Nu pleca, e frig pe continență. O să te omăreze iarna”. Dar mica creolă nu credea în iarnă și nu știa ce-i frigul — deși măncăușă togietașă și apoi, era îndrăgostită, nu era teamă de moarte. Și-acuma, iată-o coborât, colo sus, în cetățile Niemenului, cu evantaișile ei, cu hănușă, cu rețeaua împotriva țânțarilor și o colivie cu impletitură aurie, plină cu pășări din țara ei.

Când bătrânul tată al Nordului, a văzut că vine această floare a insulelor, pe care i-o trimetecă Miazăzi într-o rază, inimă-i s'a îndușășit de milă și fiindcă știa bine că frigul i-ar îngheți deodată — pe fețiș și pe colibrii ei, — repede și-a prins soarele mare și galben și s'a învâșnătat de vară, ca să-i primească. Creolă, s'a înșelată; a luat căldura aceasta a Nordului, brutală și greoaie, drept o căldură traică, această vreoică verdeață neagră, drept verdeață de primăvară și,

agățându-și hănușul în adăucul parcului între doi brazi, toată ziua se vântăcu cu evantaișul, toată ziua se leagăna. „Dă-i cald de tot la miazănoapte” — zice Creolă, râzând. Cu toate astea, o neliniștește ceva. Pentru ce, în această strănie țară, casele n'au ceardacuri? Pentru ce, păreții acestia groși, zovoarele acestia, peretele acestia goale? Soarele a creștea mari de laianță și grămezile acestia mari de lumpe, prin ogăzi, și pieile acestia de vâlp, alb strig, și mantalele acestia căptușite, blănușile acestia ce dorm în fundul dulapurilor — toate acestea, la ce pot oare slujii? Biata mitică, o s'o știe în curând.

Într-o dimineață trezindu-se, mica creolă se simți prinsă de nu fior prelung. Soarele a pierit, și din cerul negru și jos, ce pare că s'a apropiat moartea de pământ, cade, fulguind, o catifea albă și pofolită, ce de sub arborii de bambac... Uite iarna, uite iarna! Vântul sueră, sobele sforăie. În colivie lor mare, de impletitură aurie, colibrii nu mai ciripeș. Aripioarele lor albastre, roze, rubinii, ca verdele mării, rămân

neclătite și te-milă să-i vezi cum se strâng unii într'alții, amorții și umflați de frig, cu ciocurile lor subțirele și cu ochi ca niște găoșii de ac. Colo, în adăucul parcului, hănușul zgribărit de frig, plin de promăroșă și ramurile brazilor par sulitate cu sticlă. Mici creole i-e frig. — nu mai vrea să iasă din casă.

Cheamă în colțul focului, ca și o pășărie de-ale ei, își trece vremea uitându-se la flacăra focului, și-și apinde un soare cu amintirile ei, la cămăni mare, luminos și dogoritor, își revede întreaga țară, cămăni mare, plină de soare, cu zahărul întărit și picură din trestii, și boabele de porumb plutind într-o păbere aurie, — pe urmă od hădele de după-miază, perdelele împelzi, locule de paie, — pe urmă, șerile cu sticle, muștele învâșnăte, și milioane de aripioare hăzând între flori și în octăurile rețelei împotriva țânțarilor.

Și'n vreme ce ea vazăză — așa dinaintea focului, zilele de iarnă trec mereu mai scurte, mereu mai negre. În toate dimineașele, câte un colibrii mort în colivie, și'n câte un colibrii mai răbăt decât doi, — doi fulgi de pene verzi, ce se zbăresc unu într'altul, într'un colț... În dimineața ceaia, mica creolă n'a putut să se scoale. Ca o corbie mahoneză prinsă între gheturile Nordului, frigul o

Sedinta de Fachirism

Drul KING și MILLY

care reputează cele mai mari succese în întreaga țară, va ține azi, Duminică 24 Maiu la orele 9 seara în Palatul cultural Sedinta de Fachirism și Mediumism.

Biletete sunt la casa zilnic.

LOC DESCHIS

Premutare de prăvălie! Prăvălia noastră de tambourajour completată cu articole de tricotate an permutato in

Str. Eminescu (Beak F-u.) No. 8, sub firma în fosta „Toledo“ prăvălie a lui Bornstein. (1204) Surorile Schwartz

Mi-am deschis noul atelier de croitorie

pentru bărbați în Strada Eminescu No. 30. (1098) Teodor Cristea.

Salon de lingerie! Execută prompt toffetul de cămăși pt. bărbați și dame și orice fel de lucru de mână și broderii. O cămașă bărbătească cu două gulere, execuție de primul rang Lei 80.- Sofia lui Salomon I. Arad, Str. Brătianu (Palatul Minorilor) etaj II, ușa 26 (942)

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitații de cununie, boțez, petreceri, bilete de vizită, etc., etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

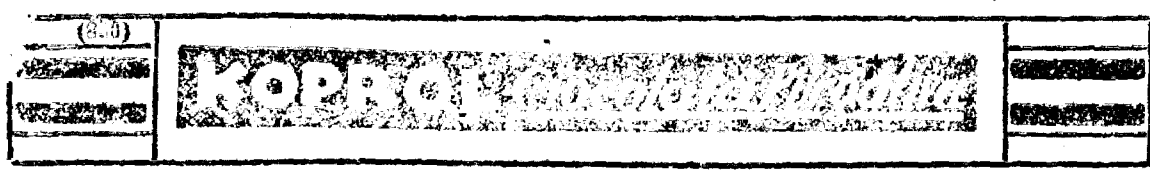
Arad, Bulevardul Regina Maria No. 12 (In curte la dreapta).

Primăria comunei Pecica-maghiară.

Publicațiune.

Se publică spre cunoștința, că pentru anul în curs Primăria are nevoie de 296 m³ lemne de foc uscate și de prima calitate pentru încălzirea birourilor și școlaelor. Toți cei cari doresc a furniza aceste lemne — sunt invitați a înainta oferte scrise și sigilate până în ziua de 2 Iulie 1925, când se va ține licitațiunea în aceasta cauză pe lângă respectarea dispozițiilor legii contabilității publice. Detaluri se pot primi în orele de serviciu la Primăria comunei. Pecica-maghiară, la 20 Maiu 1925. (1201) PRIMARIA.

În postavarii bărbătești de primăvară și vară cel mai mare asortiment. Cel mai eficient izvor de procurare. Import direct. (894) Arad, Strada Eminescu (Beak Ferenc ucca) 28. I. SCHÜTZ

Salonul de coafor și manicură pt. femei se află în Arad, Strada Brătianu (fost Weitzer) No. 9, unde se capătă în mari asortimente articole de toaletă. (1125)

La minele din Brad

— Școala normală confesională rom. ort. din Arad, în excursiune la minele 12 Apostoli—Brad—Tebea și Baia-de-Criș. —

Baia de Criș, 20 Maiu.

Un grup de 65 elevi ai școlii normale confesionale ort. din Arad, sub conducerea domnilor profesori Vlad, Dobosiu, Mariș și domnișoara profesoară A. Carnea, au trecut sâmbătă la 16 Maiu prin gara Baia de Criș — pe la ora 13 jum. continuându-și drumul spre Brad, unde s'au dat jos — luând drumul spre minele 12 apostoli, la Gura-Birza, unde au vizitat minele de azar. Aci li s'au arătat piese de aur brut și modălitățile de spalarea aurului.

Excursiunii s'au reîntors dela Brad cu motorul de 6.30 la Baia-de-Criș, unde au fost întâmpinați de reprezentanții primăriei comunale, d. N. Băca secretar și membru corpului didactic dela școala primară de stat din loc, d. P. Incicău, director școlar, d. I. M. cu.

Excursiunii au fost salutați de către dir. școlar d. P. Incicău, care îi numește ca „apostolii și îndrumătorii de mâine ai culturii românești“.

Răspunde d. profesor Vlad, arătând scopul ce-l urmărește prin aceste excursiuni și mulțumeste pentru frumoasa primire.

Elevii într'un impozant cortegiu, face intrarea în comună, unde sunt încartiruiți, câte doi pe la casele locuitorilor.

Duminică dimineața la ora 8 se adună în curtea școlii primare, de unde la ora 9 a. m. pleacă în rânduri de 4 spre Tebea — unde vizitează morminții eroilor. La ora 10 au intrat în biserică, unde sub conducerea unui elev de cl. VII dau răspunsurile liturgice — cu multă precizie și armonie, făcând cea mai plăcută impresie asupra publicului.

Serviciul divin a fost săvârșit de preotul local, d. I. Tisu.

La biserică din Tebea spre a asculta corul elevilor a venit numeros public din Baia-de-Criș.

După terminarea serviciului divin, s'a săvârșit un mic parastas de către preoții locali d. I. Andrei și I. Tisu la mormântul eroului Avram Iancu. Răspunsurile au fost date tot de către corul normaliştilor.

După terminarea parastasilui, li s'au servit din partea reuniunii femeilor române din loc câte un pahărel de beaură și o plăcintă românească foarte gustoasă, la umbra gorunului Horea — unde — elevii au ex cutat în acorduri doboase, „Canta manții Tebei“.

Pe la ora 12 jum. elevii s'au reîntors în Criș — unde așteptați de autorități s'au oprit înaintea bustului Avram Iancu executând două cântări eroice.

De aci elevii, au mai vizitat parcul, cu tabla comemorativă — la locul unde eroul și a închis ochii pentru vece.

De aci, elevii, au plecat spre localul casei române, unde li s'au servit o masă din partea locuitorilor din Baia-de-Criș.

La ora 9.30 seara, elevii au deslășurat un bogat și bine ales program, de care s'au achitat în mod demn și spre mulțumirea publicului asistent. Atât piesele teatrale, cât și cântările, au fost executate la perfecție sub conducerea destoinicului profesor de muzică d. O. Dobosiu. Programa a luat sfârșit la ora 12 noaptea. A urmat apoi dansul, care a durat până în zorile zilei când elevii s'au resirat pe la cărtiere.

Atât partea morală cât și cea materială au avut reușită mulțumitoare încasându se peste 7000 lei. din care a rezultat un venit net de 5100 lei.

Felicităm pe conducătorii actuali ai școlii normale — demni urmași ai fericitorilor înaintași: T. Ciocnea, dr. P. Pipos, dr. Cor. Petronete cari depun stăruitoare muncă, pentru a forma elemente bine pregătite în satele noastre pentru răspândirea culturii.

Cu Dumazeu înainte și vom învinge orice obstacole.

Elevii, în tot timpul, au dovedit o finută excelentă. Ca parte socială, încă n'au lăsat de dorit nimic, dovedind o cultură demnă de acei cari, ca mâine, vor fi îndrumătorii ei!

La producțiune au participat și reprezentanții minorităților locale.

P. Incicău.

Anchete industriale.

O industrie românească în plină înflorire

— Fabrica de șuruburi Maxim Vulcu industrie metalurgică —

Arad, 23 Maiu.

Alto! Alto... Uzinele Vuleu? Da? Vă rog de Vuleu pește o jumătate de ora sosește un redactor dela „Tribuna“. Va vizita fabrica D Voastră. Vă rog... Da? Vă mulțumesc...

În felul acesta stăut anunțat diul Vuleu din partea amicului S. I., că sosește pește un jumătate de ceas și voim vizita fabrica.

I mi dau deci bloc notesul, crionul și plec. Ești în stradă prima dilemă: Să aștept tramul cu aburi? Nu se poate, sunt anunțat pentru azi, ba chiar pentru peste o jumătate de oră... ori în astfel de situație nu pot aștepta capriciosul „gezeș“. Cina știe dacă nu s'a oprit în drum să admire placetele târgului de mostre...

Apoi și de teama unei deraieri neașteptate o iau „per pedes“.

Ajung la locul pădurii, care pe vremea lui fusese baza navală al amatorilor barcagii de Duminică. Câte lupte crâncene s'au dat între flotele de licieș, acolo unde acum un soviet de broaște acompaniază împerturbabil țipătul sfâșiator al locomotivelor dela gara vecină.

Ajung numălecat în „bărcile aeriene“ unde în zile de repaus păcurii de menajiste se turmentează cu ordonașe de plăcerile aerostatice. Tot în această piață, unde des-cind periodic toate circuite, celes: inscrip-tiuni unui muzeu permanent: „Grand Muzeul

Panopticum și Muzeul Mecanic Istoria Războiul Actual.“ Durere, n'am timp, încă 10 minute și trebuie să sosească... Ori într'un muzeu trebuie să războiesci cu zilele sau lunile ca în Luvru huzoară...

La uzinele Maxim Vulcu sunt primit de câte înșule di Vuleu fiind reținut de afacerile d-sale, stăut prelat dlui ing. Vaida, care mă conduce în fabrică. Conversațiunea noastră — ajunsă într'un vast atelier — este între-rupută de zgomotul asurzitor al mașinelor. Curelele de transmisiiune se mișcă vertig uos, cupțoarele „lampion“ încălzesc ferul pânăce devine alb-roșu. Aci o mașină care taie bo-gheța de fier, dincolo o presă de fricțiune care aruncă din ea buloane pentru eclisă și piulițe ce se vor întrebuința la traversele de C. F. R. și pentru vagoanele „Astrăi“.

„Aproape toate mașinile sunt fabricate de noi“ — îmi spune dl Marcean Iosif, conducătorul atelierului, cu care fac cunoștință. Îmi arată câteva mașini marca „Vuleu“. (Mi se explică mult și repede dar nu aud nimic din cauza terribilului vacarm). Dl Vaida îmi strigă la ureche: „Acest Marcean a umbrai prin Belgia, Germania, America și are la noi aplicată o invenție a sa un „canal de aciri-sire“ unic în toată țara. (Mi se arată invenția „luff enalot“, dând drumul unui

strânge, o lăpeșenește. E întinerec afară odaia-i tristă. Promoroaca a întins pe geamuri o perdea deasă de mătase fără luciu. Orașul pare mort și pe străzile tăcute, nășoa cu aburi de curățit zăpada, șueră tânguitor... în patu-i, ca să-și alunge gându-rile, creola face să strălucască fluturii evantailor ei, și-și trece vremea privindu-se în oglizute țării sale, împodobite pe de margini, cu pene indiene...

Mereu mai scurte, mereu mai negre trec zilele de iarnă. Între predelele patului ei de dantele, mica creolă începește, se prăpădește de mahnire. Ceiace o intră-tează, mai ales, e că din patu-i nu poate să vadă forul. Li pare că și-a pierdut patria, în'odată... La rășimpuri, ea întreabă: „E loc în odaie? — Dar firește că e mititic. Căminul e numai în flacări. N'auzi cum părăie lemnul și cum trosnesc ghiundele? Oh! să vad și eu, să vad și eu...“ Dar degeaba, se apleacă, flacăra i prea departe de ea; nu poate s'o vadă, și asta o desnădăduiește. Și într'o seară, cum sta așa, palidă și gânditoare, cu capul pe marginea pernei și cu o hii meren așintii spre acea frumoasă flăcără nevăzută, prier-tenu i se aproprie de ea, în o oglindă de pe

pat, și-i spune: „Vrei să vezi focul, mititico...“ Ei bine! așteaptă...“ Și, îngenun-chiând înaintea căminului, încearcă să-i trimeată cu oglinda-i, o resfrângere din flacăra magică: „Poți s'o vezi? — Nu! Na văd năuica. — Dar acum? — Nu! nici acum...“ Pe urmă, deodată, primind drept în față, o rază de lumină ce-o învă-luie: „Oh! o văd!“, zice creola, veselă de tot, și moare râzând, cu două luminițe în adăcul ochilor...

A. Daudet (trad. P. Dima).

CÂNTECUL ZĂPEZII

Eu te urăsc, zăpădă,
Pentru cei fără foc,
Pentru cei fără loc,
Pentru cei de pe drum
Pentru coș fără fum,
Pentru cei de pe cale,
Pentru cei din spitale

*) N. I. este semnătura d. lui Nicolae Iorga.

supape de jos. La un moment dat îmi zboară pălăria de pe cap și mă simt parcă într'un automobil cu viteza patra. Fiotărit de data aceasta dau din cap cu toată convingerea — e mare invenție acest isif-canal. Rând pe rând dl Vaida îmi arată diferite mașini, strungăria unde se lucră la piesele de schimb și la unașinele fabricație proprie. Vizităm sala de cazan cu un locomobil de 100—195 C. V. care amenajează toate mașinile, canalul de aerisire și distribuie apa și uleiul care se întrebuințează într'o combinație cu săpun spre a evita trecările. D'acoi trecem în sala de expediție unde sunt înșerate toate produsele fabricii înmagazinate după soi și categorii în lăzi de câte circa 100 kg. bucată. Lăsând în urma noastră urciutul surd al mașinelor, trecem în birou unde pun următoarele întrebări diul Vaida

Cât produceți zilnic?
— Zilnic producem 4000 kg. de: nituri pentru cazane, buloane pentru eclisă, șuruburi cu piulițe, piulițe roadele, tifoane, cârligi pentru izolator. Fașt de această producție avem alături comenzi de efectuat în-că în luna viitoare va trebui să muncim în loc de 8 ore 16 ore de lucru pe zi. De prezent angajăm 63 lucrători, dar cât ce mărăm orele de lucru mărăm proporțional și numărul lucrătorilor. Angajăm și 12 ucenici. Toți ucenicii sunt români.

Cine sunt societățile și angrosiștii cărora le furnizați mai mult?
— În fruntea lor stă fără îndoială C. F. R. Direcțiunea Generale din București i-am furnizat până în prezent 86 vagoane de produsuri ale industriei noastre. Am câștigat 2 concursuri de licitație cu ofertele noastre cari s'au dovedit mult superioare din toate punctele de vedere. După C. F. R. ar veni uzinele „Astra“ cărora le am furnizat 3 vagoane, urmează să satisfăcem încă o comandă de 4 vagoane de produsuri ale industriei noastre. Am furnizat încă afară de C. F. R. și „Astra“ următoarelor Societăți respective firme:

„Steaua Română“ Câmpina, „Creditul Miner“ Ploesti, Petroliferei din Moreni, Soc. Mineră „Petroșani“, „Astra Română“, Soc. petroliferă, „Creditul Carbonifer“, „Transilvania“, Rosemann și Kunemann Oradea-Mare, Orstein și Koppel București, Andreescu Craiova, Andrenyi Arad, precum și angrosiștilor din Timișoara.

Ce mașini proprii sistem „Vulcu“ a produs uzinele D-Voastră?

— Mașinele făcute de noi, în atelierele noastre sunt următoarele:

1 Foarfecă dublă, 1 Presă de fricțiune, Spindel 95 m/m, 2 Prese excentrice 50 și 20 m. m. 4 Prese de 90 m. m. (în construcție) 3 Mașini pentru tăiat gevințu-terminat iar 8 în construcție, 2 Mașini gevințu pentru piulițe, 1 Mașină de prese piulițe, 1 ciocan dublu mecanism cu arcuiri 1 dublu excentric, 8 cuptoare-lampion și altele.

Afară de aceste natural aveți și mașini străine?

— Da avem; 3 prese de fricțiune sistem Pancker-Werk Viena, Mașini Spindel 80—110—120 mm., 1 Presă de piulițe Hagen-lewer, 2 mașini de tăiat (Abgrat), 3 mașini de tăiat gevințu măticele Landis (americane) etc. Ne sosește 3 prese mari Doppel Kal-schlagresse, și 1 mașină pentru vâlțuiri cu vintul în stare rece. Aceste mașini ne sosește din Germania.

Mi-ați amintit nu-i așa și despre investițiunile proprii?

— Da. Folosim cu mult succes un canal de aerisire un canal pentru apă și unul pentru ulei. Toate aceste sunt invenții Iosif Marcean. Prin distribuția centrală reușit să obținem scurgerea centrală a și întrebuințarea uleiului preparat ep pentru tăierea gevințuilor în rotație.

Mi-am lăst rămas bun dela Uzinele Vuleu și m'am reîntors pe acelaș drum. Ajung în „bărcile aeriene“. Aceiaș decor dar m'înșoare: lucrătoarele dela Fabrica de Textile se învârtesc pe un „Ringi-epiel“. Sunt în ceanuri deci se folosesc de repausul prânzu-lui să gaste din plăcerile virajului aerian. După acest aprivit se așază pe iarba și își mănâcă prânzul. Dar sovietul broșteilor, din locul pădurii acompaniază fără repauș țipătul sfâșiator al fabricii și gâfăitul ob-sit al tramului cu aburi.

Pentru case pustii,
Pentru bieți copci,
Pentru oameni săraci,
Pentru câte li faci,
Pentru-a gerului pradă.
Dar, cind fulgi vin să cada
Na văd câmpul cel gol
Supt al tîn alb nomol,
Nu văd negrii copaci,
Când veșmânt tu le faci,
Nu văd zărite moarte
Ce ai închis pân' departe:
Numai alb să se vadă
Pentru cei cari-asteaptă
Cu o griță „steleapă“,
Pentru floarea de mâne,
Eu mă împac, zăpădă,
Pentru sfânta-ni pâne
Căci a roadei plămădă
Dia a brăzdelor zamă
O hrănești ca o mamă,
Prin puteri pământesți
Grăul nostru-i gătești...
(Ramuri)

Procesul Corneliu Z. Codreanu

Ziua II-a

T. Severin, 22 Mai.

Se au bilete de intrare în sala Curții de dreptăție împotriva sa încă de la ora 1 juma, se deschide ședința, întorcându-se acuzații.

Costaforu, avocatul părții civile, își arată.

Doct. Bacaloiu contestă calitatea de avocat a lui Costaforu, pentru acțiunile sale de avocat și cere să nu fie admis ca avocat și Costăforu, care reprezintă pe el. Curtea respinge incidentul.

Costaforu îl întreabă pe avocatul părții civile despre despăgubiri cere. D. Costaforu răspunde că pentru Mănciu cere un leu, pentru Costăforu cere 500 de lei.

Costăforu, prin d-nii Paul Ilieacu, Gr. I. Polierat, după ce depune doi lei, pentru despăgubirilor și susține că — materiale fiind satisfăcute — dau despăgubiri, de care vorbește partea civilă, să fie discutate numai de reprezentantul ministerului public.

Descrie cazuri când au fost bruscați și vexați, chiar profesorii universitari.

Întrebat de apărare care este proporția evreilor față de români, martorul răspunde că trece de 80 la sută.

D. prof. Șumuleanu spune că a asistat la o scenă când studenții și studenții au fost bătuți cu ciomegele în stradă fără niciun motiv decât că s-au „plecat” de naționalism — spunea Mănciu. Apoi au fost arestați și închiși în beciurile poliției unde au fost bătuți, torturați și schingiuiți. Din pricina torturilor, a murit atunci studentul Manoliu.

D. sa mai spune că alți doi studenți, printre cari și Lazăreanu, au murit mai târziu tot din cauza torturilor lui Mănciu. Descrie apoi scena arestării de la 31 Mai. După care s'a dus împreună cu d-nii profesorilor Cuza și Bogdan și cu primul procuror și medicul legist, ca să scape studenții de închisoare și arată că i-au găsit schingiuiți pe cei mai mulți, iar aproape pe toți bătuți. Cu această ocazie Mănciu a ofensat și ultragiărat pe primul procuror. Martorul își termină cuvântarea arătând că a auzit de săvârșirea omorului lui Mănciu și împrejurările care au precedat actul, considerând provocările lui Mănciu ca factor determinant în acest omor.

Ascutarea martorilor

Martorul Gh. Șumuleanu, arată că fiind în Mănciu, a avut ocazia să-l vadă pe acesta și se ca un om foarte violent și că provocatoare față de toată lumea.

INFORMAȚIUNI

Congresul Ligei Culturale la Arad

Un nou cîmin studentesc la Cluj

Un frumos succes al elevilor din Arad

Excursiune școlară

Șezătoare culturală la Păncota

Expoziția Letiția Al. Stăniș

Dela invalidii din război

Scoaterea la pensie din oficiu

O femeie de 132 ani...

Cehoslovacia împotriva anexiunii

Un nou cîmin studentesc la Cluj

„Banca Agrară” din Cluj a vândut Universității din Cluj un mare edificiu cu 4 etaje din strada V. Babeș, în fața cu clinicele Universității.

Din cauza locatilor din această clădire „Căminul Babeș” n'a putut fi deschis în acest an școlar decât numai în etajul al patrulea. Universitatea a intentat proces, în care acțiunea Statului a fost admisă, așa că nu peste mult locuințele destinate pentru căminul vor fi evacuate. Împreună cu acest cămin Clujul are patru căminuri dintre care unul singur e cu două etaje, celelalte două cu câte trei etaje și unul cu patru etaje.

Pentru studenți există trei căminuri, unul cu o grădini frumoasă lângă parcul orașului.

Nădăduim, că nu peste mult tinerii noștri pentru cari Universitățile noastre s'au dovedit neîncăpătoare vor avea toate posibilitățile și mediul sănătos dezvoltării lor, căci mizeria studentescă a fost și este mare încă.

Sunt atîția studenți cari locuiesc prin mahalalele orașului Cluj, într'un mediu care este un contrast izbitor cu viața și idealurile unui tânăr.

Starea sănătății primului ministru Pasici

Belgrad, 21. — Starea primului ministru Pasici s'a îmbunătățit pe ziua de azi. Aseară a fost un consiliu de miniștri la Pasici acasă. Se speră că peste câteva zile el se va însănătoși pe deplin. În cercurile politice se vorbește însă că Pasici este foarte obosit și că are de gând să facă o călătorie mai lungă. Autenticitatea acestei știri nu s'a putut încă controla.

Guvernul cehoslovac împotriva limbii germane

Din Praga se anunță că șefii serviciilor statului în regiunile locuite de germani au primit instrucțiuni severe, ca să interzică întru totul folosirea limbii germane în birouri, în timpul serviciului.

Austria și declarațiile lui Stresemann asupra anexiunii

VIENA, 21. — Declarațiile ministrului de externe german dr. Stresemann, asupra chestiunii anexiunii, au produs aici puternică impresie și vor domoli probabil propaganda de anxietate dusă cu atîta zel. Dr. Stresemann a accentuat că numai în spiritul tratatelor în vigoare voiește Germania să strângă ead mai mult raporturile cu Austria, relevând totodată rolul cultural comun și legăturile sotatești.

Declarațiile d-ului Stresemann sunt considerate aici ca o dovadă că nici în cercurile competente berlineze nu se dorește o exagerare a propagandei de anxietate, care ar fi privita ca potrivnică intereselor Germaniei.

Cehoslovacia împotriva anexiunii

PRAGA, 21. — „Narodni Politika” declară asupra chestiunii anexiunii: „Dacă Berlinul crede că Cehoslovacia ar consimți la o anexiune a Austriei la Germania, se înșală. Ca Cehoslovacia să admită de bunăvoie încercuirea sa de o Germania mare și ca mai târziu ea să aibă pe toată frontiera de sud pe Ungaria și încă și pe Germania la aceasta să nu se aștepte Berlinul nici un moment.

Desigur, în Germania nu se așteaptă că propunerea ar fi acceptată de bunăvoie de majoritatea statelor participante. Acolo se așteaptă la presiunea Angliei și poate și a Americii, însă această presiune nu s'ajunge.

Mica înțelegere nu a făcut nici un demers împotriva Ungariei

Viena, 22. — „Neue Freie Presse” află următoarele din Belgrad: „Față de știrea dată de ziarul „Vremea” cum că reprezentanții puterii Micii Înțelegeri din Paris au fi primit instrucțiuni să protesteze la mareașalul Foch împotriva neexecutării tratatului de pace de către Ungaria, ministerul iugoslav de externe declară că până în prezent nu s'a făcut nici un demers. Cuvintele Micii Înțelegeri sunt însă hotărâte să ia anumite măsuri, dat fiind că Ungaria nu execută tratatele de pace.

Banca Angliei și Banca Franței declară blocus contra Sovietelor

Londra, 22. — În cercurile financiare de aici stăruie știrea, că Banca Angliei și Banca Franței au convenit să declare blocus în contra guvernului Sovietic și a organizațiilor lui, refuzându-le orice fel de credite.

Organizarea unei armate antibolșevice pe teritoriul german

Berlin, 22. — Ziarul rus „Vecernia Vremea” ce apare la Paris, susține că mareașalul Hindenburg a invitat pe marea ducesă Victoria Feodorovna — sora Reginei României — să vină la Berlin.

În cercurile monarch știlor ruși se afirmă că această invitațiune este în legătură cu intențiunea mareașalului Hindenburg, de a permite organizarea unei armate antibolșevice pe teritoriul german: armată care va fi înzestrată cu material de război modern, furnizat de Germania.

În această armată va putea intra — afară de ruși, — și supuși germani, — cu concepții politice antibolșevice.

Această armată odată organizată și bine instruită, va începe ofensiva contra Rusiei sovietice, având ca obiectiv dărămarea regimului bolșevic și reîntronizarea monarhismului.

Marea ducesă Victoria Feodorovna este soția marelui duc Kiril Vladimirovici, — care după cum se știe s'a proclamat țar al Rusiei într'o adunare monarhistă ținută la Berlin.

Propaganda bolșevică antiromânească în Ungaria

Copenhaga, Mai. — Se comunică din Moscova: Bolșevicii intensifică agitația antiromânească în Ungaria.

Agentați comuniști au fost trimiși să facă propagandă în Ardeal, în pătură rurală și în armată, cu scopul de a provoca incidente în frontiera româno-ungară, care să determine o concentrare de trupe la vest.

Ordine ar fi fost date pentru terorizarea agenților români ai forței publice din Ardeal.

Măsurile împotriva comunismului în Anglia

Londra, 21. — În cercurile conservatoare se afirmă, că guvernul englez se va folosi de congresul comunist care se va ține la sfârșitul lunii la Glasgow, spre a proceda cu mai multă rigoare împotriva mișcării comuniste și a lua atitudine împotriva adeviziunii comuniștilor englezi la mișcarea revoluționară a celei de a treia internaționale.

Se mai afirmă, că guvernul englez este hotărât să nu permită nici unui comunist străin debarcarea în Anglia.

La cinematograful de vară de pe Malul Mureșului se va reprezenta azi Duminică Max Linder în Casa misterioasă comedie în 5 acte și Chaplin ca artist, comedie în 3 acte. Începerea la orele 9 și jum. preciz. (925).

La Cinematograful de vară de pe Malul Mureșului se va reprezenta Luni în 25 curent (resp. Măști în 26, resp. Miercuri în 27) Moștenitorul lui Carryington piesă cinematografică în 5 acte cu Bruno Castan în rolul principal și Moștenirea comedie americană de salon în 2 acte. Începerea reprezentații la 9 și jum. preciz.

Bibliografie

A apărut în editura: «CARTEA ROMANEASCĂ»:

Pagini alese, No. 191: de Sfintele Paști. Pagine de Coșbuc, Eminescu, Vlahuță etc. — Prețul 3 lei.

Biblioteca Minerva, No. 87: Spre mai bine, de J. M. Guyau. — Prețul 5 lei.

Sărmana Leila. Roman din viața cădănelor, Ed. H. N. Bațaria. — Prețul Lei 50.

Se află în toate librăriile principale din țară.

Desbaterile Sinodului

Eri duminică Sinodal a ținut ședința sub președinția Patriarhului și în prezența d-ului Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artilor.

Sinodal a luat în deliberare adresa Academiei Române, prin care este invitat să și numească reprezentanții săi în comisiunea întocmită de Academie pentru revizuirea limbii din cărțile bisericești, delegând ca în această comisiune să facă parte toți mitropoliții țării, arhiepiscopul Evghenie Humulescu și d-ii Cuca profesor la conservator, ca specialist în cântările bisericești.

Jubilentul sinodului dela Niceea

Împlinindu-se anul acesta 1600 ani dela ținerea Sinodului ecumenic dela Niceea (325 d. chr.) Sinodal bisericii române a hotărât ca ziua de Duminică 31 Mai — ziua părăsirii dela Niceea — să fie sărbătorită în mod deosebit de întreaga biserică ortodoxă.

Solemnitatea acestei sărbătorii se va face la Iași, și va avea înfățișarea importantă a acestei zile mitropolitul Moldovei, și un cleric local.

Sinodal va da în cursul săptămânii viitoare o enciclică, pentru modul cum întreaga biserică ortodoxă va sărbători această zi.

S'a dat apoi descărcarea gestiunii pe anul 1924 a Institutului Biblic și a revistei Bisericii ortodoxă.

Instituirea preoților, protopopilor și revizorilor eclesiastici

Sinodal s'a ocupat apoi de modul cum vor fi înștiințați preoții, protopopii și revizorii eclesiastici conform noii legi, hotărând ca pe viitor instituirea acestora să se facă de către episcopie ca și până acum, și nu prin alegeri.

Un metoch la Ierusalim

Cu înțelegerea guvernului, Sinodal a...

după construirea unui metoch pe lângă biserica din Ierusalim.

Sinodal a delegat apoi o comisiune care să studieze întocmirea programului solemnității investirei Patriarhului.

Inchiderea Sinodului

DI AL. LAPEDATU, ministrul cultelor și artilor, da apoi citire, mesajului regel de închidere a sesiunii ordinare sinodale.

Sedința s'a ridicat la ora 1 d. a.

Expozeul dlui Stressemann în Polonia

Varșovia, 22 (Rador). — Discursul lui Stressemann este viu comentat de presă și cercurile politice poloneze. Aserțiunea lui Stressemann privitoare la Pomerania și teritoriile cari formează „coridorul polonez” a produs multă uimire. Aceste teritorii au fost cedate Poloniei prin tratatul dela Versailles, în virtutea principiului auto-determinării popoarelor de oarece 85 din locuitorii acestui teritoriu sunt polonezi prin origină, rasă, limbă și tradiție. Afirmarea dlui Stressemann privitoare la convorbirile polono-germane este un argument de ordin politic în negocierile curat economice dintre cele două țări.

„Curier Poranny” spune: „Stressemann a subliniat atitudinea neștrămutată a Germaniei de a nu accepta frontiera Poloniei, sub pretext că această delimitare s'a făcut împotriva liberei auto-determinări a popoarelor. Stressemann a refuzat eri în mod cinic să desarmeze.

„Gazeta Warsawska” subliniază că nismul lui Stressemann în chestiunea dezarmării și a frontierelor orientale și adaugă „În locul unei politici echivoce și mascate, expozeul lui Stressemann constituie un front evident în scop de terminat de atac”.

Revizuirea biletelor de liberă petrecere a salariaților supuși streini

Arad, 23 Mai.

6. Cei asociați la capitalul unei întreprinderi.

7. Cei trimiși de casele comerciale sau industriale streini pe lângă reprezentanțele lor din România.

Pentru cei dela No. 1, 2, 3, 4, 5, dovezi vor fi numai oficiale.

Serviciul de siguranță, va înainta pe ziua de 5 Iunie a. c. toate cererile primite, Inspectoratul regional ale Muncii, pe lângă cari va lucra începând la 10 Iunie. Comisiunile de revizuire compuse din Inspectorul Muncii, Inspectorul Industrial, Inspectorul de Siguranță, un patron și un salariat.

Prin salariatul strein care urmează a fi revizuit se înțelege orice supus strein (sex masculin sau feminin) care este angajat în schimbul unei plăți sub orice formă ar fi ea, să îndeplinească un serviciu în ordine ramură de activitate și oricare ar fi gradul ce are în serviciu (dela Director General de întreprindere industrială sau comercială sau agricol).

Pentru salariații ai nu posedă bilete de liberă petrecere din diferite motive, patronul trebuie să date în cerere: numele și pronumele lor, data nașterii, profesunea, supușenia, localitatea unde se găsește, soția și copiii dacă au, numele și vârsta acestora.

Salariații cari în momentul revizurii nu vor fi angajați, vor înainta actele lor organice de siguranță arătate mai sus cu petiție, arătând și motivul pentru care se găsește fără ocupație și dela ce dată.

Ultima oră

Legea electorală

BUCHUREȘTI. — Ziarul „Cuvântul” anunță, că proiectul legii electorale se va înainta parlamentului în ședința extraordinară în luna Septembrie.

Procesul comuniștilor

BUCHUREȘTI. — Eri au continuat pertractările procesului comunist. A fost ca primul ascultat Marcel Pauker. Pauker respinge acuzațiile aduse lui. Vorbește despre greva din 1920, la care el nu a participat. Afără ca neexactă acuzația, că el ar fi stat în legătură cu guvernul sovietist, deoarece internaționala III-a nu este una cu țara sovietelor și zice că întreaga acuzație e întemeiată pe o bază falsă.

Procesul Zelea Codreanu

BUCHUREȘTI — Azi la pertractarea procesului Zelea Codreanu a fost vorbit de Zelea Codreanu și de soția sa.

stului prefect Mănciu 1 leu ca despăgubire și tot 1 leu pentru comisarul de poliție Clotz drept daună pentru suferința sa ca grav rănit.

După aceasta s'au ascultat martorii. Șumuleanu, profesorul Universității din Iași, laudă meritele lui Zelea Codreanu și declară că el ca profesor l-a sfătuit să nu pășească calea eratică. Ascultarea lui a durat două ore. Mai puțin studenții ieșeni, declară că prefectul Mănciu i-a bătut și în ziua crimei s'a purtat foarte agresiv față de Zelea Codreanu. Alți martori laudă meritele lui Mănciu. Dumitriu, prefectul poliției din Iași, declară că Mănciu nu a făcut alta decât ca a executat ordinea primită dela guvern. Văduva Mănciu a părăsit ieri Turaul-Severin. Costaforu va da o declarație prin care va lămurii cauza pentru care văduva Mănciu a părăsit pe neașteptate Severinul.

Parlamentul

Camera

Sedința dela 22 Mai

Sedința se deschide la orele 9:30 a. m. Prezidează d. M. Orleanu.

Pe banca ministerială sunt prezenți d-nii Vintilă Brătianu, G. G. Mărzescu, I. Nistor, Tancred Constantinescu.

Comunicări

D. GH POP aduce la cunoștința Adunării unele acte pe care le ar fi săvârșit prefectul just. Trei Scaune în interesul său personal.

Acordul cu Steaua Română

D. V. MADGEARU dezvoltă interpelarea sa adresată d-lui ministru de industrie în chestiunea acordului încheiat între Steaua Română și stat.

După ce face un istoric amănunțit al naționalizării Stelei Române, interpelatorul arată că participarea finanței românești s'a făcut în condiții defectuoase cari la un moment dat le-au pus în greu impas.

Ele se găseau pe punctul de a produce un adevărat dezastru hâncilor românești interesate.

A trebuit ca statul să intervină spre a salva situația. D. Madgearu crede că intervenția Statului s'a făcut în paguba reală a averii lui.

S'ar fi cedat terenuri întinse în valoare foarte mare pentru a se scapa dela dezastru averea unor instituțiuni particulare.

În concluzie d sa se ridice împotriva acestei operațiuni, pe care d sa o socotește că ar fi extrem de rea pentru Stat.

D. Madgearu va termina concluziunea d-sale în sedința de după amiază.

Sedința de după amiază

Sedința se deschide la orele 3 d. a., sub prezidenția d-lui M. Orleanu.

Pe banca ministerială iau loc domnii: G. G. Mărzescu, G. Cipăianu, I. Nistor, N. D. Chirculescu, Tancred Constantinescu.

Acordul cu Steaua Română

D. V. MADGIARU, în continuare, arată că

acordul acesta, care se face cu prea mari sacrificii pentru Statul nostru, nu se poate tolera.

Cere o expertiză care să dovedească afirmațiunile sale.

În aceiași chestiune vorbește și d. EM. ANTONESCU, care s'a asociat la interpelarea d-lui Madgearu.

Se ocupă de actele din ultimul timp ale guvernului actual.

VOCE: Aviatorul Ompăte de aviația în politică. (Harlatate).

D. EM. ANTONESCU, în continuare, crede că guvernul liberal își trăiește ultimele zile. Așa fiind el înțelege să se asigure pentru un viitor cât mai îndepărtat votând legi cari să garanteze supremația lor politică și dominațiunea lor economică. Examinează roadele guvernării dela 1922 și până azi, trăgând concluzia că situația ar fi cu mult mai rea ca cea de acum. Se ocupă de chestia Halippa înviuind pe d. general Averescu pentru atitudinea adoptată.

D. GENERAL AVERESCU: Cu declarația partidului țărănist nu m'ant putut unii deloc, căci dintr'o chestie regretabilă s'a făcut o chestie politică. (Apl.)

În continuare, arată cum s'a făcut trecerea acțiunilor Stelei Române din mâini nemțești în mâini franceze, engleze și elvețiene, salvându-se astfel în detrimentul Statului, o avere considerabilă dela sechestru. Critică modul cum s'a alcătuit legea minelor, trecându-se alinaie cari n'ar avea alt scop decât protejgirea intereselor partizanilor.

Sedința continuă.

Senatul

Sedința dela 22 Mai

Sedința se deschide la ora 3.30, sub prezidenția d lui M. Pherekyde.

Pe banca ministerială d. N. D. Chirculescu.

D. M. PHEREKYDE spune că în secțiuni sunt mai multe legi care așteaptă să fie studiate. În consecință Senatul trece în secțiuni spre a se ocupa cu aceste legi.

Azi nemai fiind nimic la ordinea zilei, discură Senatul nu va ține ședință.

Viitoarea ședință mâine Sâmbătă.

Devizole și valuta.

Radior, 23 Mai.

BURSA		
Zărilor.	uschișterea	închiderea
Berlin	12312.50	123 10
Amsterdam	207 90	207 90
New-York	517. —	517 —
Londra	2513 50	2513 50
Paris	2045. —	2040 50
Milano	2090. —	2082 —
Praga	1532 50	1532 50
Budapesta	72 72	72 70
Belgrad	843.75	845. —
București	241 75	242.50
Varșovia	—	99 10
Vienna	7280	7280. —

Cursul devizolelor București pe ziua de 23 Mai 1925.

	Cerete	Oferita
Paris	11.10	—
Berlin	—	—
Londra	1047. —	—
New-York	215.50	—
Italia	870. —	—
Elveția	41.50	—
Vienna	30 20	—
Praga	6 40	—
Budapesta	—	—

	Cerete	Oferita
Napoleon	785 —	—
Mărci	51. —	—
Leva	145. —	—
Lire otomane	110. —	—
Sterliue	1025 —	—
Franzezi	11 25	—
Elvețieni	41. —	—

Italiani	8.70	—	Marca poloneză	40. —
Deșchate	380. —	—	Coroana austriacă	31. —
Dinari	340. —	—	maghiară	31. —
Dolari	213 —	—	cehoslovacă	6 30

Prospect de Emisiune

Având a se înființa în Județul Arad o societate anonimă cu de mirea:

Casa de Credit a Agricultorilor din Județul Arad

Scopul acestei Societăți este de a veni în ajutorul agricultorilor din Județul Arad, atât cu banii cu dobândă rezonabilă cât și înlesnind cumpărarea de unelte agricole cu prețuri convenabile.

Imprumuturi nu se pot acorda decât membrilor Societății.

Capitalul societății inițial este de Lei 1.000.000 — împărțit în două mii acțiuni a 500 lei fiecare.

Acest capital se va putea spori până la 10.000.000 — lei.

Acei agricultori cari doresc a semna acțiuni la înființarea a acestei Societăți sunt rugați a se constitui pe comune și a da delegație unei persoane, care să se prezinte în ziua

de 12 Iulie 1925 cu lista acționarilor împreună cu chitanțele de el tuarea primului vărsământ.

La semnarea acțiunilor se depune primul vărsământ de adică Lei 150 — de fiecare acțiune plus lei 25 — de fie acțiune ca cheltueli de constituție total Lei 175 — cari se vor depu la Banca Românească Sucursala A

În ziua de 12 Iulie 1925 la c 11 a. m. se vor întruni delegații Banca Națională a României Bu Carol 38 unde se va proceda constituirea Societății și aleg primului consiliu de administrație conform proiectului de Sătatute.

Comitetul de Inițiativă:

Directorul Băncii Naționale a României Arad
Directorul Băncii Românești Arad
N a s t a .
Dr. Mărcuș.

Calea Ferată Arad-Podgoria

Valabil dela 1 Martie 1925

Mersul trenurilor

Trenuri de persoane						Trenuri de persoane						
2	4	6	8	10	Klm.	Arad-Ghioroc						
cu clasa I și III a						cu clasa I și III a						
510	800	1130	1440	1800	—	Arad	Sos.	715	957	1334	1644	2000
514	804	1134	1444	1804	1-1	Arad C. F. R.		712	954	1331	1641	2000
						Halta 1						
						Mieșlaca nouă						
521	811	1141	1451	1811	2-5	Mieșlaca		705	947	1324	1634	1990
530	820	1149	1459	1819	6-7	Glogovaț		657	936	1316	1626	1980
539	829	1159	1509	1829	11-6	Mandruțoc		647	920	1306	1616	1980
						Halta Măndruțoc-Cieir						
544	834	1204	1514	1834	12-9	Cieir		641	924	1301	1611	1970
553	843	1213	1523	1843	16-3	Sâmbăteni		632	915	1292	1602	1970
604	854	1224	1534	1854	21-4	Ghioroc C. F. R.		621	901	1241	1551	1910
						Halta 3						
607	857	1227	1537	1857	22-3	Ghioroc piața	Pl.	617	900	1237	1547	1900
						Trenuri de persoane						
102	104	106	108	110	Klm.	Ghioroc-Pâncota						
						cu clasa I și III-a						
617	900	1237	1547	1907	—	Ghioroc piața	Sos.	606	858	1228	1538	1890
622	904	1242	1552	1912	1-1	Cuvin		602	855	1224	1534	1870
						Halta 5						
						" 7						
631	912	1251	1601	1921	4-7	Covasinț		553	847	1215	1525	1850
						Halta Covasinț com.						
						" 6						
						" 8a						
						" 9						
						" 9a						
						" 10						
650	928	1310	1620	1940	11-5	Poala muntelui		534	831	1156	1506	1850
652	930	1318	1628	1948	13-6	Halta 12		525	823	1147	1497	1840
						Sina						
						Halta 11						
						" 14						
707	946	1327	1637	1957	16-5	Gaba		516	814	1138	1448	1800
712	950	1332	1642	2002	19-9	Măseu		511	809	1133	1443	1800
718	956	1338	1648	2008	20-7	Pâncota gara		505	801	1127	1437	1770
						Halta 16						
						" piața						
722	1000	1342	1652	2012	22-2	Pâncota comuna	Pl.	500	758	1122	1432	1770
						Trenuri de persoane						
202	204	206	208	210	Klm.	Ghioroc-Radna						
						cu clasa I și III-a						
617	900	1237	1547	1907	—	Ghioroc piața	Sos.	605	856	1229	1539	1890
						Halta 17						
						" 18						
						" 19						
625	907	1245	1555	1915	2-3	Măseu		558	850	1222	1532	1850
						Halta 21						
						" 22						
635	916	1255	1605	1925	5-4	Păuliș		548	841	1212	1522	1850
						Halta 23						
643	924	1303	1613	1933	9-1	Barațoaia		540	833	1204	1514	1850
						Barațoaia halta						
651	930	1311	1621	1941	10-0	Căldova		532	827	1196	1506	1850
						Halta 25						
						Radna comuna						
						Gara C. F. R.						
702	940	1322	1632	1952	13-9	Radna gara	Pl.	520	816	1144	1454	1850

Economice.

Comercializarea pescărilor statului

S'a intrunit la ministerul de industrie, consiliul superior de îndrumare și control a întreprinderilor comercializate, pentru a continua lucrările sale în vederea comercializării pescărilor statului.

Au făcut oferte pentru participare în viitoarea societate comercializată, următoarele instituții: „Delta Dunării”, „Sindicatul de studii economice”, „Frigid” și „Uniunea Sindicatelor Agricole.”

E probabil că noua societate se va constitui cu un capital de 200 milioane lei.

Statul va aduce ca aport în natură: bălțile și construcțiile existente.

Societățile de pescari și pescarii vânzatori vor putea și ei participa la formarea acestei societăți.

Sedința viitoare a consiliului va avea loc Vineri 28 Mai d. a.

Regularizarea datoriilor de război

Londra, 22. — O depeșă din Washington anunță ca guvernul Statelor-Unite a angajat negocierii cu Italia, Franța, Belgia, România și Cehoslovacia în chestia regularizării datoriilor din timpul războiului.

O nouă prelungire a moratorului

Ministerul de Industrie și comerț a intervenit pe lângă cel de justiție în sensul întocmirii unui proiect de lege prin care termenul de grație acordat debitorilor români și care expiră la 16 Iunie cor. să fie prelungit cu încă 3 luni.

Deasemenea același proiect prevede ca în timpul vacanței parlamentare, consiliul de miniștri să aibă dreptul a prelungi pe încă 3 luni termenul de grație acordat comercianților români cu plăți în străinătate.

Înghețul din Hunedoara

Hațeg, 21 Mai. — Temperatura a scăzut brusc dela 18—19 grade la 9 gr., iar în noaptea de Marți a scăzut până la zero grade înghețând porumbul, cartofii și fasolea, de curând răsunite. Au fost pagube mari și la fructe, în special la caise și pere. Populația e îngrijorată, iar pe piață se simte o urcare a tuturor produselor alimentare.

Târgul de vite din Bălți (Basarabia)

La târgul din această săptămână situația a fost deschinată. S'au vândut:

Boi îngreșți lei 13,000—16,000 pereche;

boi de jug lei 8000—10,000 pereche; vaci cu lapte lei 4000—7000 bucată; viței și vițele lei 1300—2000 bucată.

Porci îngrești pentru export lei 410—500 pudul (16 kg); porci dela 1 an lei 1400—1600—3000 bucată; porci dela 2—8 luni lei 200—800.

Oi tinere lei 400—500 bucată; oi bătrâne lei 280—360; miei cu blană lei 180—250 bucată.

Cai țărănești bătrâni lei 7000—8000—9000 pereche; cai țărănești tineri 12000—15000 lei pereche; cai buni lei 16000—20000 perechea.

Fân uscat lei 1000 carul mare; iarbă verde 5—6 lei anopul; țărățe 80—85 pudul.

Încercările rușilor de a înființa o bancă la Paris au eșuat

Paris, 22. — Încercările făcute de am basada sovietică pentru înființarea unei bănci bolșevice ruse în capitala Franței, au eșuat completamente, din cauză că finanțarii francezi au refuzat categoric să subscrie jumătate din capitalul inițial al băncii, așa după cum doreau bolșevicii.

Finanțarii francezi și-au motivat refuzul arătând că nu pot participa cu capitaluri la întreprinderile bolșevice până când Sovietele nu vor recunoaște datoriile contractate de Rusia în strecurate.

Cețiți și răspândiți

Tribuna Nouă

Reclama

e sufletul

comerțului

Măine se deschide în Bulev. Regele Ferdinand (colțul străzii Karolina) prăvălia „RECLAM” a lui I. SZEMERÉTI